

PS-I.431.1.29.2025

PROTOKÓŁ
KONTROLI KOMPLEKSOWEJ
przeprowadzonej
w Środowiskowym Domu Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze

Działając na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2025 r., poz. 1214), przepisów rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U. z 2025 r., poz. 1065) oraz przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz.U. z 2020 r., poz. 249)

zespół inspektorów w składzie:

- 1. Marta Mikołajczyk** – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 204-1/2025 z 10 lipca 2025 r. – kierująca zespołem inspektorów;
- 2. Marzena Modrzewska** – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 204-2/2025 z 10 lipca 2025 r. – członek zespołu inspektorów;

(akta kontroli str. 1-2)

przeprowadził, w okresie od 26 sierpnia 2025 r. do 16 września 2025 r., w Środowiskowym Domu Samopomocy Nr 2 Zielonej Górze, ul. J. Kaczmarskiego 2, kontrolę kompleksową w obszarze organizacji i funkcjonowania jednostki wiążącą się z realizacją zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej. Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług. Czynności w siedzibie jednostki dokonano 26 sierpnia 2025 r.

(akta kontroli str. 3-8)

Ocenie poddano zagadnienia:

1. Funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy.
2. Warunki do realizacji zadań.
3. Realizacja procesu wspierająco-aktywizującego uczestnika.
4. Udział uczestników w zajęciach Domu.
5. Prawidłowość składania zapotrzebowania na środki finansowe z budżetu państwa.

(akta kontroli str. 9-17)

Do oceny powyższych zagadnień zespół inspektorów przyjął:

- ustalenia dokonane w ramach oględzin pomieszczeń obiektu przeprowadzonych 26 sierpnia 2025 r.;
- dokumenty udostępnione kontrolującym, w toku czynności dokonanych w siedzibie jednostki;
- dokumentację przekazaną przez Kierownika ŚDS e-PUAPem: 28, 29 sierpnia 2025 r., 8 września 2025 r. oraz pocztą tradycyjną 29 sierpnia 2025 r.
- dokumentację dostępną w aktach Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim (PS-I.9421.2.294.2023, PS-I.9421.2.39.2024, PS-I.9421.2.200.2024, PS-I.9421.2.321.2024, PS-I.9421.2.323.2024, PS-I.941.10.2025;).

Czynności kontrolnych dokonano w obecności Pani Anety Paliwody – Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze.

Przed przystąpieniem do kontroli, zespół inspektorów złożył pisemne oświadczenia, o braku okoliczności, uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

(akta kontroli str.18-19)

Dokonano na tej podstawie następujących ustaleń:

1. Funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy.

Organizacja oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi została uregulowana w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego. Sposób jego realizacji – w ramach pomocy społecznej – określa ustawa o pomocy społecznej. Ustawodawca, w ramach zadania zleconego z zakresu administracji rządowej, zobowiązuje samorząd do prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Rozporządzenie w sprawie środowiskowych domów samopomocy określa m.in. sposób funkcjonowania placówek, tryb kierowania do nich i standardy świadczonych usług. Zgodnie z przepisami, kierownik jednostki, w uzgodnieniu z wojewodą, opracowuje dokumentację określającą funkcjonowanie ośrodka wsparcia. Kierownik ośrodka opracowuje sprawozdanie z działalności ośrodka w roku budżetowym. Rozporządzenie w sprawie środowiskowych domów samopomocy określa zakres sprawozdania i termin jego przesłania właściwym podmiotom.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli analizę:

- dokumentacji, która reguluje funkcjonowanie i organizację Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze. Dokumenty określające funkcjonowanie ŚDS – regulamin, plany pracy i programy działalności – znajdują się w aktach tuł. Wydziału Polityki Społecznej (znak sprawy: PS-I.9421.2.32.2023; PS-I.9421.234.2024; PS-I.9421.2.58.2025);
- dokumentacji sprawozdawczej z działalności Domu za 2024 r. znajdującej się w aktach tuł. Wydziału Polityki Społecznej (znak sprawy: PS-I.941.10.2025);
- korespondencji z Zastępcą Prezydenta Miasta Zielona Góra działającego z upoważnienia Prezydenta Miasta w sprawie liczby miejsc w poszczególnych profilach ŚDS (znak sprawy: PS-I.9421.2.332.2022).

Zespól kontrolny ustalił, że kierująca Domem uzgodniła – z Wojewodą Lubuskim – dokumentację określającą funkcjonowanie ŚDS. Kierownik opracowała sprawozdanie z działalności Ośrodka za 2024 r., zgodnie z przepisami.

Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze funkcjonuje od 2009 r.

Od 1 stycznia 2020 r. - na mocy Uchwały Nr XV.313.2019 Rady Miasta Zielona Góra z dnia 26 listopada 2019 r. - został wyodrębniony ze struktur Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze. Na tej podstawie Dom działa jako samodzielna jednostka organizacyjna pomocy społecznej o zasięgu gminnym.

Środowiskowy Dom Samopomocy oferuje 30 miejsc dziennego pobytu, w tym:

- typ B – dla osób z niepełnosprawnością intelektualną – 2 miejsca;
- typ C – dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych – 2 miejsca;
- typ D – dla osób ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi – 26 miejsc.

Ustalenia miejsc w poszczególnych profilach dokonał Zastępca Prezydenta Miasta Zielona Góra, działający z upoważnienia Prezydenta Miasta z Wojewodą Lubuskim, pismem z 28 października 2022 r.

Zgodnie z listą uczestników przedłożoną przez Kierownik ŚDS, liczba osób skierowanych do ŚDS – w dniu kontroli – wynosiła 31.

ŚDS Nr 2 w Zielonej Górze funkcjonuje na podstawie **statutu** oraz regulaminu organizacyjnego. Ośrodek wsparcia nie ma obowiązku uzgadniania treści statutu z wojewodą. Dokument został wprowadzony Uchwałą z dnia 20 grudnia 2022 r. (załącznik do Uchwały Nr LXVI.979.2022).

Kierownik ŚDS uzgodniła – z Wojewodą Lubuskim – **regulamin, programy działalności i plany pracy ŚDS na 2024 i 2025 r.** zgodnie z §4 ust. 1 pkt 2 i 3 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Kierownik ŚDS – Zarządzeniem nr 2/2023 – wprowadziła regulamin organizacyjny opracowany w uzgodnieniu z Wojewodą Lubuskim. Pismami z 30 stycznia 2023 r., 6 lutego 2024 r. i 18 lutego 2025 r. Dyrektor/ Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej zaakceptowały powyższe dokumenty. Prezydent Miasta Zielona Góra zatwierdził dokumentację określającą funkcjonowanie Domu zgodnie z przepisami (Zarządzenia Prezydenta Miasta Zielona Góra z 07.03.2023 r., 20.02.2024 r., 20.03.2025 r.).

Z usług ŚDS nie korzystają mieszkańcy innych gmin.

Kierownik ŚDS Nr 2 w Zielonej Górze opracowała **sprawozdanie z działalności za 2024 r.** Zakres i termin przesłania sprawozdania do Wydziału Polityki Społecznej tut. Urzędu są zgodne z §25 ust. 1-3 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy (data wpływu do tut. Urzędu – 14 lutego 2025 r.).

(akta kontroli str. 20-31)

Przeprowadzone czynności kontrolne nie wykazały uchybień w badanym zakresie.

2. Warunki do realizacji zadań.

Realizacja ustawowych zadań możliwa jest wyłącznie wtedy, gdy istnieją faktyczne ku temu warunki. Ustawodawca zapewnił obowiązek zatrudnienia minimalnej liczby

wykwalifikowanych, stale rozwijających wiedzę i umiejętności pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego, jako gwarancję odpowiedniej jakości usług w indywidualnej i grupowej pracy z uczestnikiem. Warunkiem realizacji zadań jest również posiadanie wymaganego standardu usług w zakresie lokalizacji i dostosowania Ośrodka do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, rodzaju i przeznaczenia pomieszczeń oraz minimalnej powierzchni użytkowej przypadającej na 1 uczestnika.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący:

- przeprowadzili oględziny obiektu oraz pomieszczeń ŚDS – korzystając z prawa nadanego art. 126 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej;
- przyjęli analizę dokumentacji dot. rozkładu pomieszczeń ŚDS pn. „Rzut przyziemia” z 15.11.2021 r.;
- dokonali analizy akt osobowych Kierownika i wszystkich pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego;
- przeanalizowali dokumentację, dotyczącą ewidencjonowania czasu pracy pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego za lipiec 2025 r. i 1-26 sierpnia 2025 r.

Kontrolujący ustalili, że Dom jest pozbawiony barier architektonicznych i wyposażony w udogodnienia dla osób niepełnosprawnych. Stwarza uczestnikom bezpieczne i spokojne warunki pobytu.

Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze usytuowany jest w budynku parterowym, w którym funkcjonują również inne instytucje: Środowiskowym Dom Samopomocy Nr 1 i Centrum Usług Społecznych. Do każdego z tych obiektów prowadzą odrębne wejścia (zachowana jest odrębność ŚDS od pozostałych instytucji).

Wejście do pomieszczeń ŚDS Nr 2 w Zielonej Górze prowadzi z dwóch stron:

- po schodach (od strony biura kierownika);
- pozbawione barier architektonicznych - od strony szatni uczestników.

Ośrodek wsparcia - na zewnątrz i wewnątrz – pozbawiony barier architektonicznych i funkcjonalnych. Powierzchnia w pomieszczeniach płaska. Osoby niepełnosprawne mogą się swobodnie przemieszczać, z uwagi na szeroki korytarz i otwory wejściowe.

W dniu kontroli, w zajęciach Domu uczestniczyły 22 osoby (liczba podpisów na liście obecności uczestników).

ŚDS spełnia standard usług bytowych pod względem liczby wymaganych pomieszczeń dla uczestników i ich przeznaczenia. Zapewnia uczestnikom poczucie intymności.

W dniu kontroli – ŚDS - dysponował ogółem 18 pomieszczeniami, z tego:

12 przeznaczonych dla uczestników (w tym 1 łazienka i 3 toalety) i 6 dla pracowników. Pomieszczenia o zróżnicowanej powierzchni, przestronne, stanowią jednolity kompleks. Wejście do większości sal terapeutycznych prowadzi bezpośrednio z korytarza. Jedno pomieszczenie dla uczestników jest przechodnie (lit. a niżej wymienionych pomieszczeń). Do pięciu - wejście wyłącznie przez inną salę (lit. f, g, h, j – 2 toalety - niżej wymienionych pomieszczeń).

Uczestnicy ŚDS mają do dyspozycji następujące pomieszczenia, wyposażone w sprzęty i meble niezbędne do prowadzenia w nich zajęć:

- a) salę ogólną;

- b) kuchnię;
- c) jadalnię;
- d) salę terapii ruchowej;
- e) salę terapii – muzyka i multimedia;
- f) salę plastyczną;
- g) pokój higieniczny;
- h) pokój wyciszenia;
- i) szatnię zaadoptowaną z holu;
- j) 4 pomieszczenia sanitarne – 1 łazienka i 3 toalety. Dla uczestników dostępne są 4 miski ustępowe i 1 natrysk, który zapewnia intymność uczestnikom podczas kąpieli. Toalety oznakowane, odrębne dla kobiet i mężczyzn. Wszystkie pomieszczenia wyposażone w poręczce dla potrzeb osób niepełnosprawnych. W łazience uczestników sprzęt do treningu samoobsługi i zaradności życiowej (m.in. pralka automatyczna, suszarka).

Dla 30 uczestników ŚDS dostępne są 4 toalety i 1 natrysk, tj. zgodnie z przepisami (jedna toaleta dla nie więcej niż 10 uczestników).

Dla pracowników Domu przeznaczone są: pomieszczenie socjalne, biuro kierownika, pokój księgowej i kadrowej, 2 magazynki, toaleta.

Powierzchnia użytkowa Domu jest zgodna z obowiązującymi przepisami.

Powierzchnia Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze wynosi ogółem 318,74 m². Uwzględniając faktyczne przeznaczenie pomieszczeń Domu, powierzchnia użytkowa wynosi:

- pomieszczenia przeznaczone dla uczestników – **246,03 m²** (lit. a - j protokołu kontroli);
- pomieszczenia użytkowane przez pracowników – 27,56 m²;
- komunikacja – 45,15 m².

Przy 30 oferowanych miejscach powierzchnia użytkowa wynosi **8,2 m²** na jednego uczestnika. Zatem posiadany metraż jest zgodny z zapisami ustawowymi (minimum 8 m² na 1 uczestnika).

Listy obecności pracowników prowadzone są rzetelnie. ŚDS spełnia wymagany minimalny wskaźnik zatrudnienia w Zespole Wspierająco-Aktywizującym. Profil Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 2 wymaga zmiany do zgodnej z aktualną kwalifikacją uczestników.

Kontrolujący przeanalizowali listy obecności pracowników za lipiec 2025 r. i 1-26 sierpnia 2025 r. Na tej podstawie ustalili, że w ŚDS nie ma pracowników długotrwale nieobecnych. Obecności pracowników zaznaczane są podpisami. Nieobecności zaznaczane poprzez wpisanie symbolu „N”.

Kontrolujący dokonali analizy przedłożonych akt osobowych pracowników i zbadali wskaźnik zatrudnienia w ZWA według stanu na dzień kontroli. W ŚDS zatrudnieni są: kierownik, dwóch terapeutów, terapeuta zajęciowy, sześciu opiekunów. Zespół inspektorów ustalił, że członkowie zespołu mają podpisane umowy o pracę na czas nieokreślony i określony. Pracownicy realizują zadania wyłącznie na rzecz tego ośrodka wsparcia.

Zarządzenie Wojewody Lubuskiego – z dnia 18 marca 2025 r. – w sprawie ustalenia sposobu wykonywania zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi w województwie lubuskim zakłada, że do wskaźnika zatrudnienia w ZWA, wlicza się kierownika ośrodka wsparcia w wymiarze wskazanym w umowie o pracę, pod warunkiem, że realizuje on zadania na rzecz uczestników ośrodka wsparcia, w którym jest zatrudniony. Do wskaźnika w ZWA wlicza się wyłącznie pracowników zatrudnionych na umowę o pracę i posiadających, co najmniej trzymiesięczne doświadczenie zawodowe polegające na realizacji usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Wysokość wskaźnika zatrudnienia regulują przepisy § 12 rozporządzenia ws. ŚDS. W myśl § 12 ust. 1a rzonego rozporządzenia, w przypadku uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu, będących uczestnikami domów typu A, B i C, wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego wynosi nie mniej niż 1 etat na 3 uczestników.

Kontrolujący przeanalizowali dokumentację kwalifikującą do poszczególnych typów wszystkich 30 uczestników oraz 1 uczestnika długotrwale nieobecnego. Na tej podstawie kontrolujący ustalili, że do typów B, C kwalifikuje się po 1 osobie, do typu D kwalifikuje się 28 osób.

Wskaźnik zatrudnienia – liczony zgodnie z dyspozycją § 12 ust. 1, 1a – powinien wynosić **9,73 etatów** (typ B – 1 osoba, typ C – 1 osoba, typ D – 28 osób).

ŚDS **spełnia wymagany minimalny wskaźnik zatrudnienia w ZWA**. Wartość wskaźnika zatrudnienia w dniu kontroli w Zespole **wynosiła 10 etatów**. Kontrolujący do wskaźnika wliczyli:

- 9 etatów pracowników świadczących pracę;
- 1 etat Kierownika (prowadzi dziennik pracy z uczestnikami).

Obecny profil kontrolowanego ŚDS **nie uwzględnia** faktycznych typów uczestników. Zgodnie z kwalifikacją dokonaną przez Kierownik ŚDS dwóch uczestników zakwalifikowanych do typów B, C, zgodnie z dokumentami kwalifikuje się do typu D. Kierownik ŚDS nie pobiera na tych dwóch uczestników zwiększonej dotacji. Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego – w piśmie z 28 lipca 2025 r. – przedłożyła opinię Departamentu Pomocy Społecznej MRPIPS. Wynika z niej, że jednostka, w której przebywają osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu jest zobowiązana do zapewniania dla tych osób warunków określonych w ustawie o pomocy społecznej i rozporządzeniu. W takiej sytuacji organ prowadzący ośrodek wsparcia jest zobowiązany wystąpić z wnioskiem do Wojewody Lubuskiego o ustalenie profilu środowiskowego domu samopomocy.

W ŚDS zatrudnia się Kierownika realizującego zadania wyłącznie na rzecz Domu, w pełnym wymiarze godzin. Kierownik i pracownicy ŚDS posiadają wymagane kwalifikacje i doświadczenie zawodowe w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi. Zakresy obowiązków pracowników są adekwatne do zajmowanych stanowisk.

Zgodnie z treścią zarządzenia Wojewody Lubuskiego – z dnia 18 marca 2025 r. – w sprawie ustalenia sposobu wykonywania zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi w województwie lubuskim:

- ośrodkiem wsparcia kieruje kierownik ośrodka wsparcia zatrudniony w pełnym wymiarze w tym ośrodku i na jego rzecz;
- kierownik ośrodka wsparcia realizuje zadania wyłącznie na rzecz tego ośrodka wsparcia.

Ponadto kierownik Domu zobowiązany jest posiadać:

- wykształcenie wyższe na kierunku mającym zastosowanie przy świadczeniu usług w domu;
- co najmniej półroczne doświadczenie zawodowe polegające na świadczeniu usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej;
- specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Kierownik ŚDS Nr 2 w Zielonej Górze zatrudniony jest na cały etat i realizuje zadania na rzecz uczestników ośrodka wsparcia. Posiada wykształcenie wyższe na kierunku mającym zastosowanie przy świadczeniu usług w ŚDS (magister na kierunku pedagogika) i studia podyplomowe – ukończone w 2011 r. – z Zarządzania Instytucjami Pomocy Społecznej¹. Posiada wymagany staż pracy w pomocy społecznej i doświadczenie zawodowe polegające na realizacji usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Kontrolujący przeanalizowali akta osobowe wszystkich pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego zatrudnionych na rzecz ŚDS. Na dzień kontroli wszyscy pracownicy posiadają co najmniej trzymiesięczne doświadczenie zawodowe w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi oraz wymagane – na zajmowanych stanowiskach – kwalifikacje. Stanowiska pracy oraz niezbędne kwalifikacje określone są w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych. Analiza zakresów czynności pracowników wykazała, że są adekwatne do zajmowanych stanowisk.

Pracownicy prowadzący treningi umiejętności społecznych zostali przeszkoleni w zakresie określonym w §11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Pracownicy posiadają szkolenie w zakresie prowadzenia treningu umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się (§ 23 ust. 2). Kierownik organizowała szkolenia dla pracowników, co najmniej raz na 6 miesięcy.

Analiza akt osobowych pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego, których zakres obowiązków obejmuje prowadzenie treningów umiejętności społecznych, wykazała, że wszyscy **posiadają** przeszkolenie w zakresie określonym w §11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Szkolenie, o którym mowa w §23 ust. 2 cyt. rozporządzenia, w zakresie prowadzenia treningu umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się przeprowadza się dla wszystkich pracowników. Dla osób realizujących treningi z umiejętności komunikacyjnych częstotliwość szkolenia nie może być rzadsza niż raz na trzy lata. Z przedłożonych przez Kierownik dokumentów wynika, że pracownicy **odbyli wymagane szkolenie**.

Kontrolujący ustalili, że Kierownik ośrodka wsparcia – w badanym okresie – **organizowała, co najmniej raz na 6 miesięcy**, szkolenia dla pracowników w zakresie tematycznym

¹ <https://www.gov.pl/web/rodzina/specjalizacja-z-zakresu-organizacji-pomocy-spoecznej>

wynikającym ze zgłoszonych potrzeb. Szkolenia dla pracowników, obejmowały m.in. następującą tematykę: „Postępowanie w przypadkach zachowań agresywnych i autoagresywnych u podopiecznych, w tym z autyzmem”, Pierwsza Pomoc Przedmedyczna, „ALTER EGO – interdyscyplinarne i wielowymiarowe szkolenie dla pracowników Środowiskowego Domu Samopomocy nr 2 w Zielonej Górze”, „Seksualność osób z niepełnosprawnością”, „Źródła agresji i autoagresji u podopiecznego czyli o sposobach radzenia sobie przez opiekuna z sytuacją problematyczną”, „Zmniejszenie poziomu stresu i napięcia emocjonalnego podczas pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi. Techniki relaksacyjne”.

Regulamin wynagradzania pracowników ŚDS Nr 2 jest zgodny z przepisami.

Kierownik ŚDS – Zarządzeniem Nr 1/2025 z dnia 2 stycznia 2025 r. – ustaliła Regulamin wynagradzania pracowników zatrudnionych w ŚDS Nr 2. Dokument ten został zmieniony Aneksiem z dnia 1 lipca 2025 r. Dokument określa m.in.:

- szczegółowe warunki wynagradzania;
- wynagrodzenie za pracę;
- dodatek za wieloletnią pracę;
- dodatki: funkcyjny, specjalny, motywacyjny, za pracę w porze nocnej;
- nagroda za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej;
- nagrodę jubileuszową;
- rozliczenie podróży służbowych;
- świadczenie pieniężne związane z pracą.

Załącznikami do regulaminu są: tabela miesięcznych kwot wynagrodzenia zasadniczego, tabela stanowisk pracowniczych, kategorie zaszeregowania i minimalny/maksymalny miesięczny poziom wynagrodzenia zasadniczego.

W Regulaminie określono maksymalny poziom wynagrodzenia zasadniczego, co jest zgodne z delegacją ustawową. Zgodnie z przepisami kierownik ŚDS zobowiązany jest przyjąć regulamin wynagradzania pracowników zatrudnionych na umowy o pracę. Pracodawca w regulaminie wynagradzania określa: wymagania kwalifikacyjne pracowników samorządowych; szczegółowe warunki wynagradzania, w tym maksymalny poziom wynagrodzenia zasadniczego. Ponadto pracodawca w regulaminie wynagradzania może określić: warunki przyznawania oraz warunki i sposób wypłacania premii i nagród innych niż nagroda jubileuszowa; warunki i sposób przyznawania dodatków².

Kontrolującym udostępniono zestawienia dot. przyznania – w okresie 1 stycznia 2024 r. do 26 sierpnia 2025 r. – dodatków motywacyjnych, specjalnych, nagród i umów zlecenie. W badanym okresie przyznano członkom ZWA dodatki i nagrody w łącznej wysokości 247.984,44 złotych.

(akta kontroli str. 32-34; 196-399)

Przeprowadzone czynności kontrolne wykazały uchybienia w zakresie profilu Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 2 niezgodnego z aktualną kwalifikacją uczestników.

² Art. 39 ust. 1, 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz.U. z 2024 r., poz. 1135).

3. Realizacja procesu wspierająco-aktywizującego uczestnika.

Zgodnie z zapisami rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, postępowanie wspierająco-aktywizujące realizowane jest wspólnie z uczestnikiem, na podstawie ustalonego przez zespół wspierająco-aktywizujący indywidualnego planu postępowania wspierająco-aktywizującego. Przepisy rozporządzenia wskazują tryb pracy i zadania zespołu wspierająco-aktywizującego. Zespół ten zobowiązany jest do oceny potrzeb i możliwości uczestnika. Na tej podstawie opracowuje indywidualny plan postępowania wspierająco-aktywizującego. Właściwa ocena potrzeb i możliwości uczestnika, daje gwarancję dobrze ukierunkowanej pracy z nim.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli:

- akta 5 wybranych uczestników;
- dokumentację ze spotkań Zespołu Wspierająco-Aktywizującego za okres od 1 stycznia 2024 r. do dnia kontroli.

Dokumentacja kierująca uczestników i związana z IPPWA i jego weryfikacją zawiera istotne uchybienia.

Zespół kontrolny przeanalizował akta pięciu uczestników. W aktach badanych uczestników znajdują się m.in. zaświadczenia lekarskie, kopie decyzji administracyjnych o skierowaniu do ŚDS, orzeczenia o niepełnosprawności, wnioski o skierowanie. Czterech badanych uczestników posiada zaświadczenia lekarza psychiatry o występujących zaburzeniach psychicznych. Wszyscy badani uczestnicy posiadają zaświadczenia lekarza rodzinnego o stanie zdrowia i braku przeciwwskazań do uczestnictwa w zajęciach ŚDS. Jedna badana osoba – w dniu kontroli – posiadała zaświadczenie psychiatry, w którym wpisane były schorzenia inne niż zaburzenia psychiczne. Takie zaświadczenie jest **niezgodne** z zapisem rozporządzenia ws. ŚDS. W toku czynności kontrolnych zaświadczenie to zostało uzupełnione o wymagane przepisami informacje. Wszyscy badani uczestnicy (5 osób) to osoby ubezwłasnowolnione.

Średnia wieku wszystkich 31 uczestników wynosi 44,9 lat (uczestnicy są w wieku 22-79 lat).

Zgodnie z § 13 ust. 2 rozporządzenia w sprawie ŚDS – Zespół Wspierająco-Aktywizujący zbiera się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy, celem omówienia realizacji indywidualnych planów postępowania wspierająco-aktywizującego i osiągniętych rezultatów. **ZWA w ŚDS Nr 2 w Zielonej Górze – w badanym okresie – spotykał się rzadziej niż określono w przepisach. IPPWA wykonane były rzadziej niż raz na 6 miesięcy.**

W dokumentacji wszystkich badanych uczestników znajdują się m.in.: karty obserwacji, diagnozy potrzeb. W diagnozach Zespół Wspierająco-Aktywizujący rozpoznaje potrzeby uczestnika fizjologiczne, bezpieczeństwa, przynależności i miłości, uznania i samorealizacji. Oceniany jest stopień zaspokojenia tych potrzeb, ustalane są przyczyny niezaspokojenia, zdolności i umiejętności, oczekiwania środowiska, rodziny, ŚDS, aspiracje i pragnienia uczestnika, zasoby ŚDS i środowiska oraz formułowane są wnioski. Dokument jest podpisany przez członków ZWA i uczestników/opiekunów prawnych.

Dla wszystkich badanych uczestników sporządzone zostały indywidualne plany postępowania wspierająco-aktywizującego. IPPWA zawierają: cel główny, cele szczegółowe i do każdego z nich zadania szczegółowe, sposób i metody ich realizacji, osobę odpowiedzialną, czas i miejsce realizacji. Dokumenty te podpisane były przez członków ZWA i uczestnika lub opiekuna prawnego.

Zgodnie z § 13 ust. 1 cyt. rozporządzenia indywidualny plan postępowania wspierająco-aktywizującego jest realizowany w porozumieniu z uczestnikiem lub jego opiekunem prawnym.

Uczestnicy ŚDS posiadają również weryfikację IPPWA, w której ocenia się osiągnięcie celu głównego i celów szczegółowych. Zespół sporządza uwagi do dalszej pracy. Dokument podpisany jest przez uczestników lub opiekuna prawnego i członków ZWA.

Zespół Wspierająco-Aktywizujący w 2024 r. nie spotykał się w terminach zgodnych z przepisami. Spotkania ZWA w 2025 r. odbywały się w częstotliwości zgodnej z przepisami.

Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze – Zarządzeniem Nr 8/2025 z dnia 1 kwietnia 2025 r. – powołała skład Zespołu Wspierająco-Aktywizującego. Skład ten jest zgodny z zatrudnieniem na dzień kontroli.

Zespół wspierająco-aktywizujący zbiera się w zależności od potrzeb, jednak co najmniej raz na 6 miesięcy, celem omówienia realizacji indywidualnych planów postępowania wspierająco-aktywizującego i osiągniętych rezultatów, a także ewentualnej możliwości ich modyfikacji. **Zespół W-A w ŚDS Nr 2 w Zielonej Górze w 2024 r. nie spotykał się w terminach zgodnych z przepisami prawa tj. nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy.** Spotkanie ZWA odbyło się 14 grudnia 2023 r., a kolejne 4 listopada 2024 r. tj. po wymaganym przepisami okresie. W trakcie spotkań Zespół dokonano analizy i aktualizacji tabeli potrzeb, opracowano oraz zmodyfikowano IPPWA, omówiono sprawy bieżące. Protokoły spotkań podpisywane są przez pracowników uczestniczących w spotkaniu. Z analizy dokumentacji Zespołu wynika, że od listopada 2024 r. spotkania odbyły się 3 razy, a w 2025 r. do dnia kontroli spotkania odbyły się 34 razy.

(akta kontroli str. 400-566)

Kontrolujący stwierdzili uchybienia w badanym zakresie. Dokumentacja kierująca uczestników i związana z IPPWA i jego weryfikacją zawiera istotne uchybienia. Zespół Wspierająco-Aktywizujący w 2024 r. nie spotykał się w terminach zgodnych z przepisami.

4. Udział uczestników w zajęciach Domu.

Ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – zgodnie z rozporządzeniem w sprawie środowiskowych domów samopomocy – powinien działać co najmniej 5 dni w tygodniu po 8 godzin dziennie, w tym co najmniej przez 6 godzin dziennie prowadzone są zajęcia z uczestnikami. Ustawodawca wskazuje wymaganą dokumentację zbiorczą, która powinna być prowadzona w Ośrodku. Zobowiązuje również pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego do dokumentowania swojej pracy, w dziennikach zajęć.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli analizę:

- dokumentacji dotyczącej przerw w funkcjonowaniu Domu znajdującej się w aktach tuł. Wydziału Polityki Społecznej (znak sprawy: PS-I.9421.2.294.2023, PS-I.9421.2.39.2024, PS-I.9421.2.321.2024, PS-I.9421.2.323.2024);
- dokumentacji dot. ewidencjonowania uczestników ŚDS i ich obecności (listy obecności wszystkich uczestników ŚDS za okres od lutego 2025 r. do kwietnia 2025 r. i 1-26 sierpnia 2025 r. oraz ewidencja dotycząca frekwencji uczestników na zajęciach ŚDS za okres od listopada 2024 r. do lipca 2025 r.);

- miesięcznych informacji o liczbie uczestników ŚDS sporządzanych w Centralnej Aplikacji Statystycznej za okres od 2024 r. do dnia kontroli;
- dzienników dokumentujących pracę kierownika i 9 pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego za wybrany okres oraz miesięcznych planów pracy na sierpień 2025 r.

Kierownik ŚDS informowała tuż. Wydział Polityki Społecznej o zamknięciu Domu, zgodnie z przepisami.

Przepisy dopuszczają możliwość zamknięcia ŚDS na okres łącznie nie dłuższy niż 15 dni roboczych w roku kalendarzowym. Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze w 2024 r. – był zamknięty łącznie 15 dni roboczych, zgodnie z przepisami (8 stycznia 2024 r., 2 maja 2024 r., 1-12 lipca 2024 r., 23, 24 i 27 grudnia 2024 r.).

W 2025 r. do dnia kontroli, Dom był zamknięty łącznie 13 dni roboczych, zgodnie z przepisami (2 maja 2025 r., 20 czerwca 2025 r., 14-25 lipca 2025 r., 18 sierpnia 2025 r.).

Kierownik ŚDS nieprawidłowo podawała dane dotyczące liczby uczestników w Centralnej Aplikacji Statystycznej. Ujawnione rozbieżności nie miały wpływu na liczbę uczestników dotowanych. W Domu były osoby o częstych nieobecnościach. Do Domu kierowana była kolejna osoba - ponad statutową liczbę miejsc - zgodnie z przepisami. Kontrolujący sugerują przyjmować do ŚDS kolejne osoby, w miejsce wszystkich osób nagminnie nieobecnych. Kierownik podejmowała działania związane z monitorowaniem nieobecności uczestników opuszczających zajęcia ŚDS. Dokumentacja dot. ewidencjonowania i monitorowania frekwencji uczestników jest niekompletna.

Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze dysponuje 30 miejscami dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W dniu kontroli decyzje kierujące do Ośrodka wsparcia posiadało 31 osób.

Kontrolujący zbadali wykorzystanie miejsc w ŚDS na podstawie wydanych decyzji.

W okresie od stycznia 2024 r. do sierpnia 2025 r. było od 30 do 31 decyzji, co stanowi 100%-103% oferowanych przez Dom miejsc. Analiza list obecności uczestników i „Miesięcznych informacji o liczbie uczestników ŚDS” sporządzanych w Centralnej Aplikacji Statystycznej w badanym okresie³ wykazała, że **Kierownik ŚDS nieprawidłowo podawała – w CAS – liczbę uczestników posiadających decyzje.** Zgodnie ze sprawozdaniem w CAS liczba decyzji w badanym okresie wynosiła 30. Faktycznie liczba decyzji wynosiła 31. Ujawnione rozbieżności nie miały wpływu na liczbę uczestników dotowanych.

W czteromiesięcznym okresie poddanym badaniu² były osoby o częstych nieobecnościach, tj. trwających przez okres dłuższy niż 10 dni roboczych. 6 uczestników ŚDS nagminnie opuszczało zajęcia:

- w kwietniu i lipcu 2025 r. – po jednej osobie nagminnie nieobecnej;
- w maju i czerwcu 2025 r. – po 4 osoby nagminnie nieobecne.

Nieobecności trwały 11 dni na 20 dni roboczych w miesiącu. W badanym okresie do Domu była kierowana jedna, kolejna osoba - ponad statutową liczbę miejsc – w miejsce uczestnika o częstych nieobecnościach. **Kontrolujący sugerują przyjmować do ŚDS kolejne osoby, w miejsce wszystkich osób nagminnie nieobecnych,** np. w przypadku 3 osób nagminnie nieobecnych przyjmować 3 kolejne osoby

³ kwiecień – lipiec 2025 r., tj. 4 miesiące

tw. „zastępujące”, zgodnie z §7 ust. 9 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Zgodnie z zarządzeniem Wojewody Lubuskiego – z dnia 18 marca 2025 r. – w sprawie ustalenia sposobu wykonywania zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi w województwie lubuskim, od 1 stycznia 2024 r. dokumentację ośrodka wsparcia stanowi m.in. **ewidencja dotycząca frekwencji uczestników na zajęciach ŚDS**. Zespół inspektorów przeanalizował przedłożone przez Kierownika ŚDS dokumenty za okres od listopada 2024 r. do lipca 2025 r. Na podstawie wyjaśnień kierownika Domu ustalono, że **ewidencja za okres od stycznia 2024 r. do października 2024 r. nie była prowadzona**. Ewidencja zawiera liczbę dni roboczych w miesiącu, dni obecnych i nieobecnych każdego uczestnika. Inspektorzy zbadali faktyczne wykorzystanie miejsc w oparciu o prowadzoną w Domu ewidencję, w badanym okresie². Ustalili, że liczba osób nagminnie nieobecnych w ewidencji frekwencji jest zgodna z ewidencją obecności uczestników. Na podstawie wyjaśnień Kierownika ŚDS ustalono, że kierująca podejmowała działania zmierzające do uregulowania sytuacji ww. uczestników. Frekwencja uczestników na zajęciach ŚDS była monitorowana i ewidencjonowana. Kierownik знаła przyczyny długotrwałych nieobecności uczestników (np. trudna sytuacja rodzinna uczestnika, choroba, pobyt w sanatorium, opieka wytchnieniowa). **Z podejmowanych działań nie zawsze była prowadzona dokumentacja.**

Dni i godziny funkcjonowania Domu są zgodne z przepisami. ŚDS zapewnia uczestnikom zajęcia przez 6 godzin dziennie.

Zgodnie z Rozdziałem VII §3 ust. 5 regulaminu organizacyjnego, Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze jest czynny od poniedziałku do piątku, od 7:00 do 15:30, tj. 8,5 godziny dziennie. Zajęcia z uczestnikami prowadzone są 6 godzin dziennie. Analiza list obecności uczestników potwierdza, że – w badanym okresie – Dom funkcjonował 5 dni w tygodniu, zajęcia z uczestnikami odbywały się 6,5 godziny dziennie.

Kontrola wykazała, że ewidencja obecności i dzienniki dokumentujące pracę pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego uczestników prowadzone są zgodnie z przepisami. Ewidencja uczestników prowadzona jest niezgodnie z przepisami.

Kontrolującym udostępniono dokumentację zbiorczą prowadzoną w Domu: ewidencję obecności, ewidencję uczestników ŚDS oraz dzienniki dokumentujące pracę kierownika i 9 pracowników ZWA prowadzących zajęcia.

Zakres **ewidencji obecności uczestników** jest zgodny z §24 ust. 3 i 4 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Lista obecności zawiera:

- imię i nazwisko uczestnika;
- dni miesiąca, w których odbywają się zajęcia;
- miejsce na zaznaczenie obecności lub nieobecności uczestnika na zajęciach.

Dodatkowo, w ewidencji odnotowuje się godziny skrajne uczestnictwa na zajęciach (od-do). Uczestnicy zajęć potwierdzają obecność na zajęciach, składając własnoręczny podpis na listach obecności. W przypadku, gdy uczestnicy nie mają możliwości samodzielnego potwierdzania obecności w ewidencji, obecność tą potwierdzają upoważnieni przez kierownika ŚDS pracownicy (Zarządzenie nr 27/2024 z 20.12.2024). Dni wolne od funkcjonowania ŚDS są przekreślone poziomą linią.

Analiza **ewidencji uczestników** wykazała, że **nie zawiera ona wszystkich elementów** wskazanych w §24 ust. 3 pkt 1 lit. a cyt. rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. **Ewidencja nie uwzględnia następujących pozycji:**

- okres i przyczyna dłuższej niż dwutygodniowej nieobecności w domu;
- inne informacje związane ze stanem zdrowia uczestnika, w zakresie niezbędnym z punktu widzenia organizacji i funkcjonowania domu.

Ewidencja uczestników zawiera 62 pozycje. Wpisów w ewidencji dokonuje się chronologicznie według dat przyjęcia uczestników. Data przyjęcia pierwszego uczestnika to 24.01.2011 r., ostatniego – w ewidencji – 01.04.2025 r. Dodatkowo w ewidencji odnotowywana jest data wypisania (odejścia) uczestnika ŚDS lub w przypadku braku daty – adnotacja „brak danych”.

Kierownik i pracownicy opracowują miesięczne plany pracy, na podstawie których realizują zajęcia. Odnotowują je w dziennikach zajęć. Zespół inspektorów przeanalizował **dzienniki** dokumentujące pracę kierownika i 9 pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego za okres 18-22 sierpnia 2025 r. Analiza dzienników zajęć wykazała, że są one prowadzone zgodnie z §24 ust. 3 pkt 2 cyt. rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Kierownik i pracownicy odnotowują w dzienniku: imię i nazwisko uczestnika biorącego udział w zajęciach, przyjęty w określonym przedziale czasowym plan zajęć wspierająco – aktywizujących, zgodny z indywidualnym planem postępowania wspierająco – aktywizującego (w dzienniku pn. „zajęcia wspierająco – aktywizujące zgodnie z ippwa uczestników objętych tymi zadaniami”), imię i nazwisko osoby prowadzącej zajęcia, tematykę zajęć i sposoby ich realizacji, ewentualne uwagi o realizacji zajęć i aktywności uczestników, ważne z punktu widzenia przebiegu indywidualnych planów postępowania wspierająco – aktywizującego we wszystkich analizowanych dziennikach (w dzienniku pod pozycją „uwagi”). Pracownicy prowadzący zajęcia podpisują się w dzienniku zajęć, imieniem i nazwiskiem wraz z imienną pieczęcią. W dziennikach – dodatkowo – wpisuje się informacje dot. pełnionych przez pracowników zastępstw, co stanowi dobrą praktykę.

(akta kontroli str. 31-32; 35-195)

Kontrola wykazała, że ewidencja uczestników prowadzona jest niezgodnie z przepisami. Kierownik ŚDS nieprawidłowo podawała dane dotyczące liczby uczestników w Centralnej Aplikacji Statystycznej. Ujawnione rozbieżności nie miały wpływu na liczbę uczestników dotowanych. Kontrolujący sugerują przyjmować do ŚDS kolejne osoby, w miejsce wszystkich osób nagminnie nieobecnych. Dokumentacja dot. monitorowania i ewidencjonowania frekwencji uczestników jest niekompletna.

5. Prawdliwość składania zapotrzebowania na środki finansowe z budżetu państwa.

Prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi jest zadaniem z zakresu administracji rządowej realizowanym przez gminę. Zgodnie z Zarządzeniem Wojewody Lubuskiego z dnia 11 marca 2024 r. obowiązującym od 1 stycznia 2024 r.⁴ miesięczna dotacja wypłacana jest na liczbę aktualnie

⁴ Zmienionym Zarządzeniem Wojewody Lubuskiego z 18 marca 2025 r. (obowiązującym od 1 stycznia 2025 r.)

korzystających z ośrodka wsparcia, jednak nie może być wyższa niż liczba miejsc w ośrodku.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli analizę:

- miesięcznych „Informacji o liczbie uczestników ŚDS ze spektrum autyzmu i niepełnosprawnościami sprzężonymi” sporządzanych w Centralnej Aplikacji Statycznej (zwane dalej CAS) za 2024 r. i styczeń – lipiec 2025 r.;
- dokumentacji indywidualnej 34 uczestników, w tym: 30 osób wskazanych przez Kierownika do zwiększonej dotacji, 2 osób w typie B, 2 osób w typie C (kwalifikacji do poszczególnych typów dokonał Kierownik Domu).

Zespół inspektorów ustalił, że uczestnicy byli prawidłowo kwalifikowani do ŚDS. Uczestnicy byli nieprawidłowo kwalifikowani do otrzymania zwiększonej dotacji, o której mowa w art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej. Liczba uczestników wykazanych w sprawozdaniu do dotacji podstawowej i dotacji zwiększonej była niezgodna z przepisami.

Dotacja w 2024 r. i styczeń-lipiec 2025 r. przekazywana była na podstawie sprawozdania: „Miesięczna informacja o liczbie uczestników środowiskowego domu samopomocy”, z uwzględnieniem liczby miejsc w ŚDS (30 miejsc).

Zespół inspektorów zbadał – na podstawie wybranej próby – prawidłowość kwalifikowania osób do uczestnictwa w zajęciach w ŚDS. Analiza dokumentacji – 34 wybranych uczestników (30 osób w typie D, 2 osób w typie B, 2 osób w typie C) – wykazała, że są oni uprawnieni do udziału w zajęciach ŚDS. **Uczestnicy byli prawidłowo kwalifikowani do ŚDS.** Dwie badane osoby posiadały zaświadczenie psychiatry, w którym brak było rozpoznanych zaburzeń psychicznych, a wpisane inne schorzenia. Orzeczenia o niepełnosprawności tych osób potwierdzały, że osoby te mają zaburzenia psychiczne.

W aktach wszystkich badanych uczestników (typ B, C i D), znajdowały się dokumenty potwierdzające występowanie zaburzeń psychicznych i orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (ważne w dniu kontroli):

• znaczny, 06-E, 01-U, 10-N	• znaczny, 06-E, 01-U, 10-N	• znaczny, 10-N, 03-L, 01-U
• znaczny, 11-I, 01-U	• znaczny, P/J	• znaczny, a,c,i
• znaczny, 06-E, 10-N, 01-U	• znaczny, 01-U, 10-N, 05-R	• znaczny, 10-N, 06-E
• znaczny, 10-N, 06-E, 01-U	• znaczny, 10-N, 01-U	• znaczny, N/L/R
• znaczny, 01-U, 06-E, 11-I	• znaczny, 01-U, 10-N, 11-I	• znaczny, 12-C, 05-R
• znaczny, 10-N, 05-R	• znaczny, 01-U, 04-O, 05-R	• znaczny, 10-N, 06-E, 01-U
• znaczny, 11-I, 01-U	• znaczny, 02-P, 11-I	• znaczny, 02-P, 01-U
• znaczny, 05-R, 03-L, 10-N	• znaczny, 01-U, 12-C	• znaczny, 02-P, 05-R
• znaczny, 01-U, 10-N	• znaczny, 06-E, 01-U	• znaczny, 12-C
• znaczny, 01-U, 02-P	• umiarkowany, 02-P, 06-E, 04-O	• znaczny, 02-P, 05-R, 10-N
• znaczny, 10-N, 05-R	• znaczny, 10-N, 01-U	• znaczny, 01-U
• znaczny, 02-P		

Na podstawie art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej Wojewoda Lubuski przekazywał podwyższoną dotację dla uczestników ze spektrum autyzmu lub z niepełnosprawnościami sprzężonymi w 2024 r. i od stycznia 2025 r. do lipca 2025 r. na maksymalnie 26 decyzji (zgodnie z ustalonym typem). Dotacja przekazywana była na podstawie miesięcznych informacji o liczbie uprawnionych uczestników, sporządzanych przez Jednostkę

w Centralnej Aplikacji Statystycznej – „Informacja o liczbie uczestników ŚDS – spektrum autyzmu i niepełnosprawności sprzężone” oraz „Miesięczna informacja o liczbie uczestników ŚRODOWISKOWEGO DOMU SAMOPOMOCY”.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, 8 sierpnia 2017 r., opracowało „Wytyczne dotyczące sposobu kwalifikowania uczestników ŚDS ze spektrum autyzmu lub z niepełnosprawnościami sprzężonymi do podwyższonej dotacji, o której mowa w art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej”. Warunkiem przyznania zwiększonej dotacji jest orzeczonego znaczny stopień niepełnosprawności wraz ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, w orzeczeniach wpisane 2 lub 3 symbole przyczyny niepełnosprawności lub symbol 12-C. Dokumentacja uczestników musi potwierdzać występowanie zaburzeń psychicznych – w rozumieniu ustawy o ochronie zdrowia psychicznego.

Do otrzymania zwiększonej dotacji, w badanym okresie, zakwalifikowanych było łącznie 30 uczestników (w całym okresie). Zostali oni wskazani – przez Kierownika ŚDS – w imiennym zestawieniu. Dodatkowo inspektorzy stwierdzili, że do typu D, na podstawie dokumentacji, kwalifikują się dwie osoby zakwalifikowane do typów C i B. Kierownik na te dwie osoby nie pobierał zwiększonej dotacji i nie wykazywał w typie D. Zespół inspektorów zbadał dokumentację indywidualną wszystkich 32 uczestników (30 wskazanych do typu D przez Kierownika i 2 wskazanych przez kontrolujących).

Na tej podstawie ustalono, że: 30 uczestników posiadało – ważny na dzień kontroli – orzeczonego znaczny stopień niepełnosprawności wraz ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz 2 lub 3 symbole niepełnosprawności; jeden uczestnik posiadał orzeczenie o znacznym stopniu z symbolem 12-C; jedna uczestniczka posiadała umiarkowany stopień, zatem nie kwalifikowała się do zwiększonej dotacji.

Zespół kontrolny stwierdził, że na 32 badane osoby kwalifikujące się do typu D:

- 24 uczestników dotacja zwiększona pobierana była należnie w całym okresie dotyczącym uczestników;
- na jednego uczestnika (pozycja 4 wykazu osób wskazanych do zwiększonej dotacji) w styczniu 2025 r. dotacja nie przysługiwała, gdyż decyzja kierująca została uchylona; zgodnie z ewidencją frekwencji uczestników w tym miesiącu było 31 decyzji, dotacja zwykła została pobrana na 30 decyzji zatem nie podlega zwrotowi, natomiast dotacja zwiększona podlega zwrotowi;
- na jednego uczestnika (pozycja 22 wykazu osób wskazanych do zwiększonej dotacji) w maju 2024 r. dotacja nie przysługiwała, gdyż decyzja kierująca została uchylona; zgodnie z ewidencją frekwencji uczestników w tym miesiącu było 30 decyzji; nienależnie pobrane w tym miesiącu były dotacja zwykła i zwiększona;
- na jednego z uczestników (pozycja 26 wykazu) od października 2024 r. została przyjęta uczestniczka na zastępstwo (stopień umiarkowany); na uczestnika tego od czerwca do września 2024 r. mogła być pobrana zwiększona dotacja, a nie była; od listopada 2024 r. do lipca 2025 r. została pobrana nienależnie zwiększona dotacja;
- na dwie uczestniczki (pozycja 27, 28 wykazu) dotacja zwiększona przysługiwała za maj 2024 r., a nie została pobrana;
- na jedną uczestniczkę (pozycja 29 wykazu), która posiada orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności dotacja zwiększona została nienależnie pobrana w październiku 2024 r.;

- na dwie uczestniczki (zakwalifikowane do typu B i C) od stycznia 2024 r. do lipca 2025 r. dotacja zwiększona nie była pobierana, choć była należna na te uczestniczki.

Zatem **dotacja została nadmiernie pobrana**:

- za maj 2024 r. na 1 uczestniczkę dotacja podstawowa i zwiększona;
- od października do grudnia 2024 r. w każdym miesiącu na 1 uczestnika dotacja zwiększona;
- za styczeń 2025 r. na 2 uczestników dotacja zwiększona;
- od lutego do lipca 2025 r. w każdym miesiącu na 1 uczestnika dotacja zwiększona.

Dotacja zwiększona mogła zostać pobrana, a nie została w następujących miesiącach (uczestnicy kwalifikujący się do typu D nie zostali wykazani w sprawozdaniu):

- od stycznia do kwietnia 2024 r. na 2 uczestników;
- za maj 2024 r. na 4 uczestników;
- od czerwca do września 2024 r. na 3 uczestników;
- od października 2024 r. do lipca 2025 r. na 2 uczestników.

Zgodnie z Zarządzeniem Wojewody Lubuskiego – z 18 marca 2025 r. – obowiązującym od 1 stycznia 2025 r. jednostka składała meldunek o liczbie uczestników. Przez aktualną liczbę korzystających z usług rozumie się liczbę osób, które posiadają decyzje kierujące do ośrodka wsparcia na koniec miesiąca poprzedzającego miesiąc, na który ustalana jest dotacja. W kontrolowanej jednostce w 2024 r. i od stycznia do lipca 2025 r. liczba osób w typie D, wykazanych w CAS była niższa niż liczba uczestników faktycznie kwalifikujących się do tego typu. Dotacja zwiększona została pobrana w wysokości zgodnej z ustalonym typem Domu.

(akta kontroli str. 567-662)

Zespół inspektorów stwierdził uchybienia w badanym zakresie. Uczestnicy byli nieprawidłowo kwalifikowani do otrzymania zwiększonej dotacji, o której mowa w art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej. Liczba uczestników wykazanych w sprawozdaniu do dotacji podstawowej i dotacji zwiększonej była niezgodna z przepisami.

Wnioski:

1. Organizacja pracy w Ośrodku została formalnie uregulowana.
2. Dokumentacja określająca funkcjonowanie Domu została uzgodniona z Wojewodą Lubuskim.
3. Kierownik opracowała sprawozdanie z działalności ŚDS za 2024 r., zgodnie z przepisami.
4. Dom jest pozbawiony barier architektonicznych i wyposażony w udogodnienia dla osób niepełnosprawnych. Stwarza uczestnikom bezpieczne i spokojne warunki pobytu.
5. ŚDS spełnia standard usług bytowych pod względem liczby wymaganych pomieszczeń dla uczestników i ich przeznaczenia. Zapewnia uczestnikom poczucie intymności. Powierzchnia użytkowa Domu jest zgodna z obowiązującymi przepisami.
6. Listy obecności pracowników prowadzone są rzetelnie.
7. ŚDS spełnia wymagany minimalny wskaźnik zatrudnienia w Zespole Wspierająco-Aktywizującym.

8. Profil Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 2 wymaga zmiany do zgodnej z aktualną kwalifikacją uczestników.
9. W ŚDS zatrudnia się Kierownika realizującego zadania wyłącznie na rzecz Domu, w pełnym wymiarze godzin. Kierownik i pracownicy ŚDS posiadają wymagane kwalifikacje i doświadczenie zawodowe w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi. Zakresy obowiązków pracowników są adekwatne do zajmowanych stanowisk.
10. Pracownicy prowadzący treningi umiejętności społecznych zostali przeszkoleni w zakresie określonym w § 11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Pracownicy posiadają szkolenie w zakresie prowadzenia treningu umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się (§ 23 ust. 2). Kierownik organizowała szkolenia dla pracowników, co najmniej raz na 6 miesięcy.
11. Regulamin wynagradzania pracowników ŚDS Nr 2 jest zgodny z przepisami.
12. Dokumentacja kierująca uczestników i związana z IPPWA i jego weryfikacją zawiera istotne uchybienia.
13. Zespół Wspierająco-Aktywizujący w 2024 r. nie spotykał się w terminach zgodnych z przepisami.
14. Spotkania ZWA w 2025 r. odbywały się w częstotliwości zgodnej z przepisami.
15. Kierownik ŚDS informowała tuż. Wydział Polityki Społecznej o zamknięciu Domu, zgodnie z przepisami.
16. Kierownik ŚDS nieprawidłowo podawała dane dotyczące liczby uczestników w Centralnej Aplikacji Statystycznej. Ujawnione rozbieżności nie miały wpływu na liczbę uczestników dotowanych.
17. W Domu były osoby o częstych nieobecnościach. Do Domu kierowana była kolejna osoba - ponad statutową liczbę miejsc - zgodnie z przepisami. Kontrolujący sugerują przyjmować do ŚDS kolejne osoby, w miejsce wszystkich osób nagminnie nieobecnych, zgodnie z §7 ust. 9 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.
18. Kierownik podejmowała działania związane z monitorowaniem nieobecności uczestników opuszczających zajęcia ŚDS. Dokumentacja dot. ewidencjonowania i monitorowania frekwencji uczestników jest niekompletna.
19. Dni i godziny funkcjonowania Domu są zgodne z przepisami. ŚDS zapewnia uczestnikom zajęcia przez 6 godzin dziennie.
20. Dzienniki dokumentujące pracę pracownika Zespołu Wspierająco-Aktywizującego oraz ewidencja uczestników obecności prowadzone są zgodnie z przepisami.
21. Ewidencja uczestników prowadzona jest niezgodnie z przepisami.
22. Zespół inspektorów ustalił, że uczestnicy byli prawidłowo kwalifikowani do ŚDS.
23. Uczestnicy byli nieprawidłowo kwalifikowani do otrzymania zwiększonej dotacji, o której mowa w art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej.
24. Nieprawidłowości w zakresie liczby uczestników wykazanych w sprawozdaniu do dotacji podstawowej i dotacji zwiększonej

Wnioski zawarte w punktach:

- 12, 13, 21, 23, 24 stanowią **istotne uchybienia**;
- 8, 16, 18 stanowią **uchybienie**;
- 17 stanowi **sugestię**.

Za stwierdzone uchybienie w punkcie 8 odpowiedzialny jest Prezydent Miasta Zielona Góra.

Za uchybienie w punkcie 12 odpowiedzialni są byli Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze i Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze.

Za uchybienie w punkcie 13 odpowiedzialny jest były Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze.

Za sugestię w punkcie 17 odpowiedzialni są Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze i Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze.

Za uchybienie w punktach 18, 23 odpowiedzialni są Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze i były Kierownik Domu (analogicznie do pełnionej funkcji w badanym okresie).

Za stwierdzone uchybienia w pozostałych punktach odpowiedzialny jest Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze.

Na tym kontrolę zakończono.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do książki kontroli znajdującej się w Środowiskowym Domu Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze, pod pozycją nr 6.

POUCZENIE

Zgodnie z § 17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy.

Ponadto kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim wobec zastrzeżeń.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Kierownikowi Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze, drugi Prezydentowi Miasta Zielona Góra, trzeci pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wielkopolskim.

Kontrolujący:

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

Marta Mikołajczyk

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

Marzena Modrzewska

Gorzów Wielkopolski, dnia 16 września 2025 r.

Lubuski Urząd Wojewódzki
w Gorzowie Wielkopolskim
ul. Jagiellończyka 8
66-400 Gorzów Wlkp.

Kierownik jednostki:

KIEROWNIK
ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY NR 2
W ZIELONEJ GÓRZE

mgr Aneta Paliwoda

Zielona Góra, dnia 07.10.2025 r.

ŚRODOWISKOWY DOM
SAMOPOMOCY NR 2
ul. Jacka Kaczmarskiego 2
65-634 Zielona Góra
tel. 68 458 77 68